

Tulevaisuuden ennakointimenetelmiä ja toteutuksia

Henrik Ramste

tekniikan tohtori

kauppatieteiden lisensiaatti

Toimintaympäristön ja sen muutosten tarkastelu

- Ympäristön ilmiöiden ja muutosten systemaattista tarkkailua ja niiden tulkintaa päätöksenteon ja valintojen tulevaisuusseuraamuksien näkökulmasta
- Toimintaympäristön tarkastelun näkökulmina käytetään tulevaisuuden tutkimuksen käsitteellisiä apuvälineitä:
 - PESTE(L)
 - Driving forces (muutosajurit)
 - Megatrendit, trendit
 - Heikot signaalit
 - Villit kortit
 - Tabut ja shokit

PESTE-kartoitus

- Monipuolinen muutosvoimien tarkastelutapa
 - Poliittinen: esim. kansainväliset, kansalliset politiikat, lainsäädäntö ja sopimukset kansallisesti ja kansainvälisesti
 - Taloudellinen: esim. talouskehitys, sääntely, kriisit
 - Sosiaalinen: esim. demografia, arvot, asenteet, liikkuvuus
 - Teknologinen: esim. uudet/kilpailevat/väistyvät teknologiat
 - Ekologinen: esim. ekosysteemien muutosilmiöt
- Jos tehdään PESTEL, laki- ja asetusasiat kuuluvat L-segmenttiin, ei P:hen.

Driving forces, driverit eli muutoksen pääajurit

- Yhteiskunnallisen tason ilmiöt, jotka suuntaavat päätöksentekoa ja valintoja, mutta eivät välttämättä jatku tulevaisuudessa
- Vaikuttavat päätöksenteon taustalla tietoisesti tai tiedostamatta
 - perususkomuksia, oletuksia, aikaan sidottuja tapoja
- Jos driveri kyseenalaistetaan, se herättää paljon huomiota ja myös vastarintaa

Invarianssit eli pysyvyydet

- Ilmiö, jonka oletetaan vaikuttavan myös tulevaisuudessa ja suhteellisen muuttumattomana

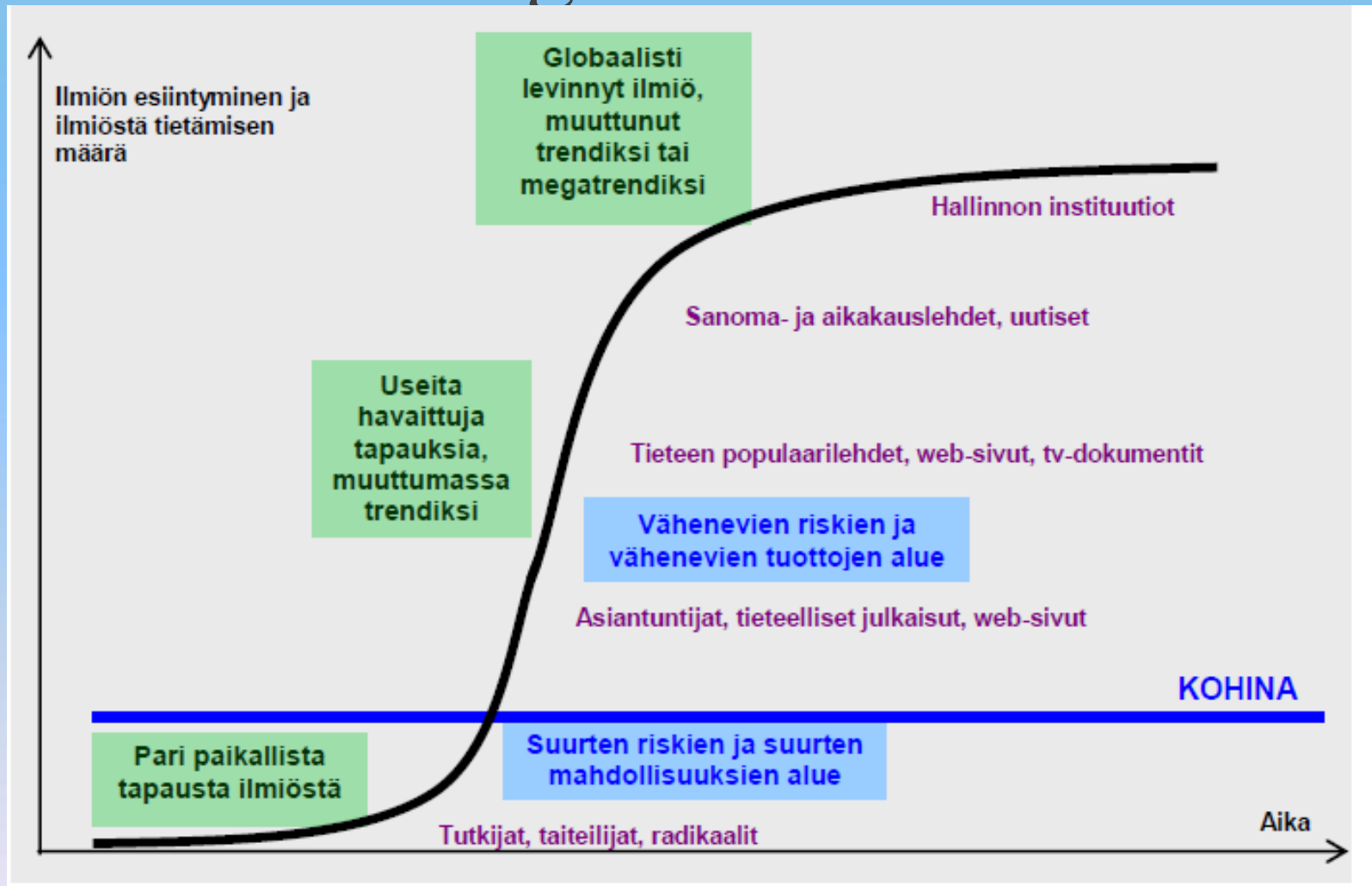
Megatrendi

- Kehityksen selkeä, suuri, makrotasoinen ja globaali linja, joka on nähtävissä jo nykyhetkessä
- Pitkäkestoinen, pitkälle tulevaisuuteen vaikuttava suunta
- Ei sisällä epävarmuutta, vääjäämättömiä muutoksia
- ”Pakko” huomioida, koska merkitys suuri eikä ilmiöön voi vaikuttaa
- Megatrendilistoja tuottavat mm. tulevaisuudentutkimuksen konsulttitoimistot

Trendi

- Suhteellisen pitkän aikavälin suuntaus, kehityssuunta
- Ei yhtä vahva ja selkeä kuin megatrendi
- Voi vahvistua tai heiketä
- Heikot signaalit voivat klusteroitua trendiksi

Heikosta signaalista trendiksi

Lähde: <http://www.pilkahdus.fi/uploads/2012/04/12/Ennakointimenetelmi%C3%A4.pdf>

Villi kortti

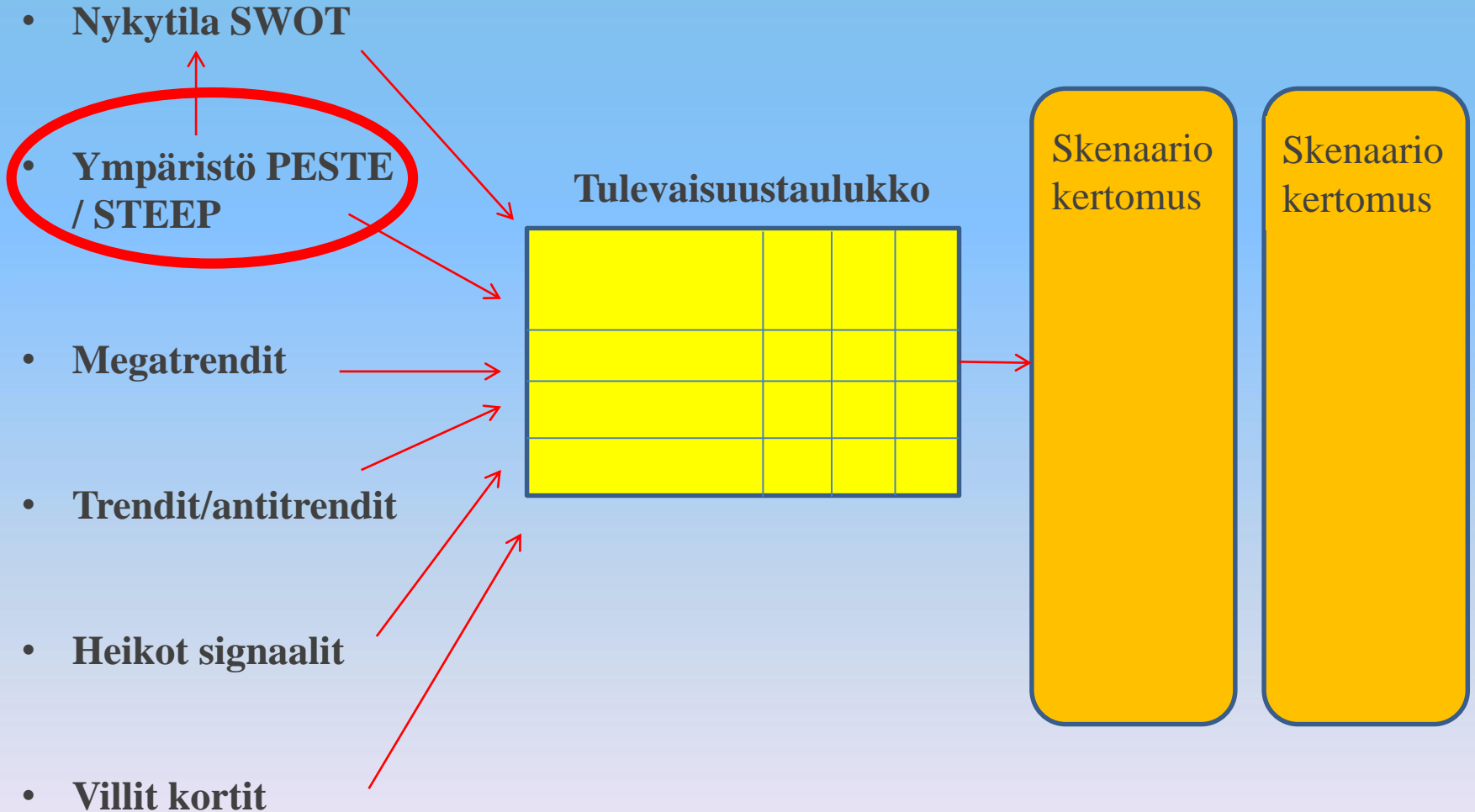
- Äkillisesti ja yllättäen ilmaantuva muutostekijä, joka muuttaa kehityskulun epävarmaksi
- Tapahtumisen todennäköisyys on pieni, mutta tapahtuman toteutuessa sen vaikutus on merkittävä
- Ei voida oikeastaan ennustaa ainakaan tilastojen, aikasarjojen ja mallien avulla

Tulevaisuustaulukko

- Skenaariotyöskentelyn apuväline muutostekijöiden erilaisten arvojen tunnistamiseen ja esittämiseen, ja skenaarioiden elementtien muodostamiseen
- Tunnistetaan kiinnostuksen kohteena olevan ilmiön kannalta keskeiset muuttajat (vaikuttimet, tekijät) ja niiden mahdolliset tapahtumavaihtoehdot tulevaisuudessa
- Muuttajat tunnistettu PESTE-analyysin, megatrendien, trendien, heikkojen signaalien, pysyvyyksien, villien korttien kokoelmasta

Arvot tai tulevaisuuskuvat	A tai esim. nykytila	B tai esim. tavoiteltava tulevaisuus	C tai esim. vältettävä tai uhkaava tulevaisuus	D...
Muuttuja				
1.				
2.				
3.				
...				

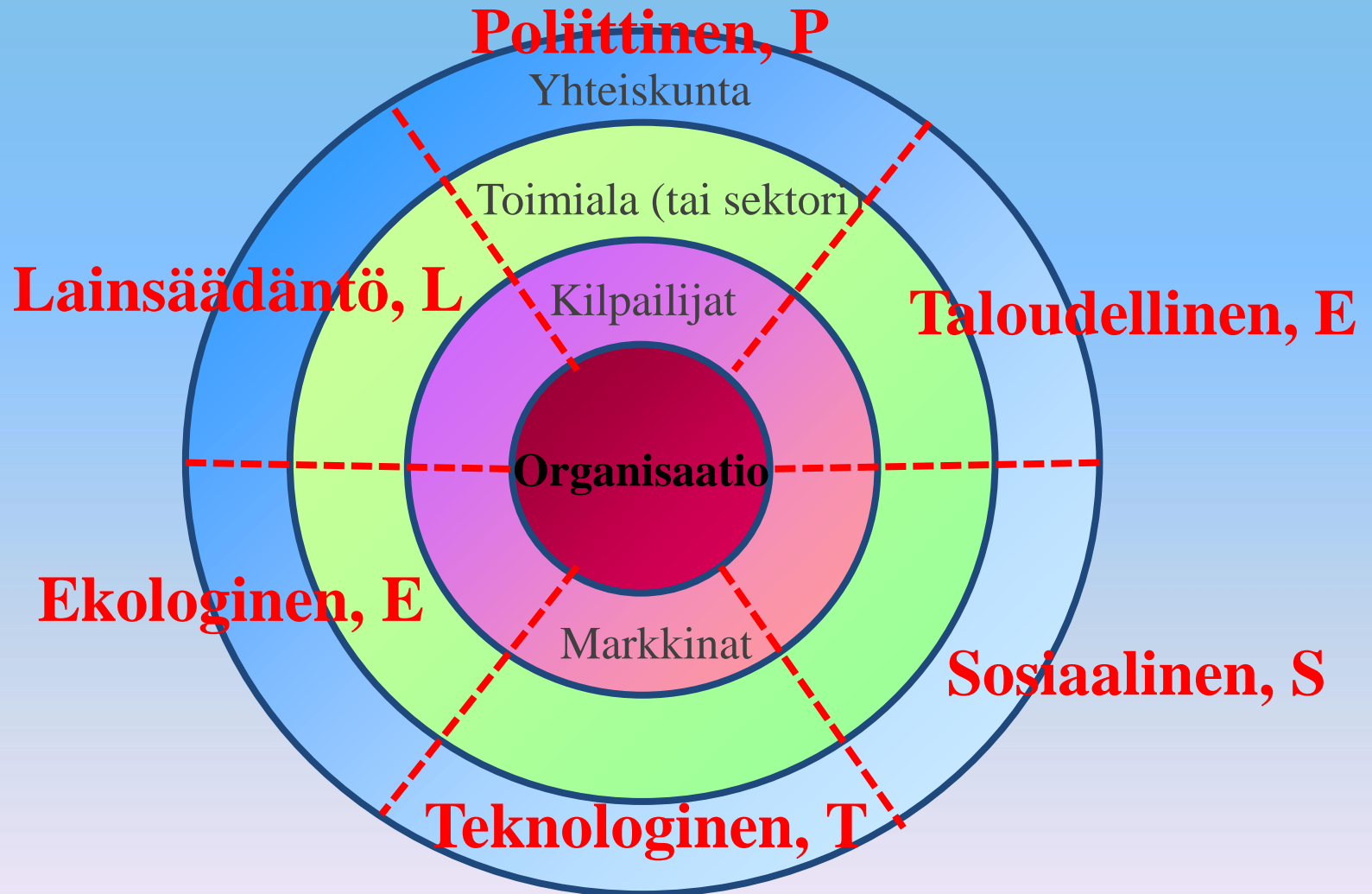
Skenaarion prosessointi

Miksi tätä tehdään?

- PESTELin, niin kuin muidenkin analyysien tekemisen, **perimmäinen tarkoitus on ennalta varautuminen.**
- Tulevaisuuden ennakoinnin hyvyttä ei mitata sillä miten tarkasti ”ennuste” toteutuu, vaan sillä miten hyvin se auttaa meitä varautumaan tulevaisuuteen.

Toimintaympäristön kerrostumat ja PESTEL

PESTEL

P	E	S	T	E	L

PESTEL

P	E	S	T	E	L
					
					
					
					

Kysymys, johon vastausta haetaan

- **Mitkä asiat tai ilmiöt vaikuttavat pelastustoimen turvallisuusviestintään seuraavan viiden vuoden aikana?**
1. Ideoi, yksi idea per lappu, **kaikenlainen kritiikki kielletty**
 2. Laita lappu sen omaan segmenttiin (pelastuslaki > L)
 3. Yhdistele samankaltaiset ideat yhdeksi
 4. Äänestä, kullakin viisi ääntä käytössä mihin tahansa osioon
 5. Priorisoi, laita eniten pisteitä saaneet laput ylimmäksi kussakin osiossa ja loput alle pistejärjestyksessä